

МІНІСТЕРСТВО
ОСВІТИ І НАУКИ
УКРАЇНИ

МОДЕРНІЗАЦІЯ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ У ГЛОБАЛЬНОМУ ВИМІРІ БЕЗПЕКИ СОЦІАЛЬНО-ТУРБУЛЕНТНОГО СВІТУ

МІНІСТЕРСТВО
ОСВІТИ І НАУКИ
УКРАЇНИ

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
УКРАЇНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ МИХАЙЛА ДРАГОМАНОВА
НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ПЕДАГОГІЧНИХ НАУК УКРАЇНИ
МІЖНАРОДНА АСОЦІАЦІЯ РЕКТОРІВ ПЕДАГОГІЧНИХ УНІВЕРСИТЕТІВ ЄВРОПИ
БЛАГОДІЙНИЙ ФОНД ПОЛЬСЬКО-УКРАЇНСЬКОГО ПАРТНЕРСТВА

МОДЕРНІЗАЦІЯ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ У ГЛОБАЛЬНОМУ ВИМІРІ БЕЗПЕКИ СОЦІАЛЬНО-ТУРБУЛЕНТНОГО СВІТУ

**МАТЕРІАЛИ
МІЖНАРОДНОГО ФОРУМУ**

...

16 лютого 2023

Київ
Вид-во УДУ імені Михайла Драгоманова
2023

*Рекомендовано до друку Вченою радою
Українського державного університету імені Михайла Драгоманова
(протокол № 2 від 26 січня 2023 року)*

За загальною редакцією академіка В. П. Андрущенко

Редакційна колегія:

- Віктор Андрущенко* – в. о. ректора УДУ імені Михайла Драгоманова
(голова редакційної колегії);
- Лешек Корпоровіч* – професор Ягеллонського університету (Республіка Польща);
- Роман Вернидуб* – проректор з навчально-методичної роботи
УДУ імені Михайла Драгоманова (заступник голови редакційної колегії);
- Григорій Торбін* – проректор з наукової роботи УДУ імені Михайла Драгоманова
(заступник голови редакційної колегії);
- Павло Горінов* – в. о. директора навчально-наукового інституту права
УДУ імені Михайла Драгоманова;
- Володимир Євтух* – декан факультету соціально-політичних наук
УДУ імені Михайла Драгоманова;
- Юрій Кондратьєв* – директор Міждисциплінарного центру складних систем
УДУ імені Михайла Драгоманова;
- Микола Кириченко* – директор Державного закладу вищої освіти
«Університет менеджменту освіти» НАПН України;
- Лариса Лук'янова* – директор Інституту педагогічної освіти і освіти дорослих
імені Івана Зязюна НАПН України;
- Наталія Мозгова* – завідувач кафедри філософії УДУ імені Михайла Драгоманова;
- Тарас Олефіренко* – декан педагогічного факультету УДУ імені Михайла Драгоманова;
- Василь Федоришин* – декан факультету мистецтв імені Анатолія Авдієвського
УДУ імені Михайла Драгоманова;
- Сергій Русаков* – директор навчально-наукового інституту філософії
та освітньої політики УДУ імені Михайла Драгоманова;
- Наталія Титова* – завідувач кафедри професійної освіти УДУ імені Михайла Драгоманова;
- Таміла Новіцька* – директор Центру молодіжної політики УДУ імені Михайла Драгоманова.

М 74

**МОДЕРНІЗАЦІЯ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ У ГЛОБАЛЬНОМУ ВИМІРІ
БЕЗПЕКИ СОЦІАЛЬНО-ТУРБУЛЕНТНОГО СВІТУ : збірник матеріалів міжнародного
форуму / за заг. ред. акад. В. П. Андрущенко. – Київ : Вид-во УДУ імені
Михайла Драгоманова, 2023. – 455 с.**

До збірника увійшли матеріали учасників Міжнародного форуму, де розглядаються актуальні питання стратегічних напрямів пріоритетів галузей наук і знань, зокрема з неперервної освіти та педагогічної інноватики, освітньої політики, публічного управління та громадського самоврядування.

Матеріали збірника можуть бути використані науковцями, практиками, здобувачами вищої освіти в галузі філософії, політології, управління, психології, педагогіки та дотичних до них наук.

УДК 37.018-048.35:316.32-049.5(082)

DOI: <https://doi.org/10.31392/conf.UDU.2023.16.02>

© Автори статей, 2023

© Редакційна колегія, 2023

© Вид-во УДУ імені Михайла Драгоманова, 2023

Журба М. А.
*доктор історичних наук, професор,
завідувач кафедри всесвітньої історії та археології
Українського державного університету імені Михайла Драгоманова
м. Київ, Україна*

ПОСТУЛАТИ МОСКОВСЬКОЇ ІСТОРИЧНОЇ МІФОЛОГІЇ У КОНТЕКСТІ СУЧАСНОГО НАУКОВОГО ДИСКУРСУ

У світлі останніх трагічних подій розкрилася дійсна суть російської політики щодо України, спрямована на її ліквідацію у географічно-державних межах і геноцид українського народу. Усе розпочиналося з "русского мира", духовних скреп і закликів об'єднання слов'ян у єдину сім'ю на пострадянському просторі. В основу цих закликів покладено засадничий міф про "колиску братніх народів", їх спільне історичне минуле, про право великоросів на споконвічні землі в Україні. Так абстрактна наукова теорія перетворилася на жадливу життєву практику і сповна засвідчила актуальність боротьби із небезпечною історичною міфологією. Парадокс полягає у тому, що росіяни, проголосивши себе титульним слов'янським етносом, не мали для цього жодних історичних і етнічних підстав. Попри все, російські історичні міфи й досі побутують у літературі і міцно вкарбувалися у масову свідомість. Навіть західні фахові слависти, не говорячи про опозиційних путінському режиму публіцистів, політичних діячів, сповідують компромісні концепції спільного минулого Московії і Київської Русі, шляхи яких ніби-то розійшлися після ординського завоювання. Ростово-Суздальський улус Золотої Орди іменують Північно-Східною Руссю, а Московію XVI століття називають Росією. Та у самій Україні знайшли прихисток чимало adeptів горезвісної "колиски братніх народів" не лише на побутовому, але й на академічному рівні. Багаторічний очільник Інституту археології України НАНУ академік П. П. Толочко перманентно відстоює і пропагує ідею спільної історичної долі українського та російського народів. Так у своєму виступі на XXII «Всесвітньому руському народному соборі» в Москві в листопаді 2018 р. П. П. Толочко заявив, що вважає себе часткою російського світу, підкресливши: "Коли перші літописці і перші богослови намагалися усвідомити, що таке Русь, вони ідентифікували цей величезний простір від Новгороду до Києва, від Карпатських гір до Волго-Донського межиріччя як єдиний православний російський простір".

Не заглиблюючись у проблеми слов'янського етногенезу поглянемо неупереджено на наріжні постулати російської міфології.

Щоправда нищівного удару по теорії московського слов'янства ще у XIX ст. завдали не західні русофоби, а засновники класичної російської археології та антропології О. С. Уваров та А. П. Богданов. Вони встановили проживання на території Московії упродовж VIII-XVI ст. абсолютно відмінних від слов'ян народів: меря, мокша, мешера, мурома, ерзя, мордва та ін. Зокрема, О. С. Уваров, розкопавши майже 8000 поховальних курганів у європейській частині Росії, виявив тисячі останків, які належали корінним народам Московії. А. П. Богданов на підставі археологічних розкопок О. С. Уварова, довів приналежність цих поховань лише корінному фінському етносу. Таким чином, перефразовуючи класика російської літератури О. С. Пушкіна, на батьківщині московитів ані Руссю, ані руським духом навіть не пахло. Та й сам О. С. Уваров – нащадок давнього ординського роду Мінчака Касасва, очевидно чхати хотів на "національну гордість"

великоросів. До речі готський історик Йордан ще у VI ст. засвідчив проживання фінських племен у межиріччі Волги і Оки. Цей же факт зафіксувала Хроніка літописця Нестора.

Ми ж, поглянувши на сучасну карту Росії, побачимо тисячі зовсім не російських назв: міст, селищ, річок – топонімів і гідронімів: Кінжела, Брембола, Пужбола, Сура, Шунга, Урень, Векса, Ухра та ін.

Наступна абсолютно безглузда версія про масову міграцію слов'янського населення із Подніпров'я на Ростово-Суздальські землі. Слов'яни-землероби не мали жодного сенсу залишати власні оброблені поля і вирушати за сотні кілометрів у лісисті заболочені місцини, населені чужими, ворожими племенами. А після нашествия Батия у XIII ст. було б справжнім божевіллям переселятися назустріч завойовникам під золотоординське ярмо.

Про етнічний склад дружини Юрія Довгорукого, міфічного засновника Москви, яка ніби принесла "слов'янське начало" на землі Московії, розповів класик російської історіографії В. Й. Ключевський: "Обмежений військовий контингент Довгорукого під час походу на залісянські землі фінів, включав у себе разом з обрусілими нащадками варягів, берендеїв, торків, половців, хазар, угрів, чудь та ін." Сама дружина у кращих традиціях вікінгів виглядала як банда найманців, зрозуміло, що жінок – слов'янок у ній не було.

Навіть ці сумнівні зв'язки Московії з Київською Руссю були розірвані сином Довгорукого Андрієм, названого через якесь непорозуміння Боголюбським. Саме він у 1169 р. спалив Київ, зруйнувавши та пограбувавши церкви. Після смерті Юрія Довгорукого, Андрій вигнав із Суздальської землі усю батьківську дружину разом з єпископом Леоном. Таким чином, навіть знайомий нам класик російської історичної науки В. Й. Ключевський змушений був констатувати, що "великоруська фізіономія не зовсім точно відтворює загальнослов'янські риси з причини фінського впливу".

І на додачу, торкаючись проблеми чистоти генетичного коду великоросів, слід згадати, що у 1238-1290 рр. до північного улусу Золотої Орди (майбутня Московія) були переселені тюркські (татарські) роди кількістю понад 200 000 осіб. Відомий письменник Казимір Валішевський мав повне право стверджувати, що на початку появи Московії "не було потреби скребти росіянина, щоб знайти татарина".

Ще один аргумент вливання в етнос великоросів слов'ян, пов'язаний із міграцією до Москви населення Новгород і Пскова. Насправді, новгородська і псковська землі були чужими Москві. Остання здійснювала туди постійні набіги, чинила погроми та етнічні чистки, самі масштабні, з яких відбулися у 1471 р. та у 1477 р. за Івана III і завершилися по суті тотальним знищенням цих слов'янських земель Іваном IV Грозним у 1570 (Новгород), 1581 (Псков). У 1617 році у Новгороді проживало всього 850 мешканців за "московськими ревізьськими сказками". Відомо, що вовк, з'ївши вівцю, не успадковує її генів.

І, нарешті, головний історичний анекдот про заснування Москви Юрієм Довгоруком у 1147 році. Цей анекдот був вигаданий у 1809 році офіційним історіографом російського царя Олександра I, Миколою Карамзіним і пізніше ним же розказаний усьому світу. Коли Карамзін розпочав писати "Историю государства Российского", то ніде не міг виявити дати заснування Москви (ані в джерелах, ані в історичній літературі її просто не існувало). І тоді Карамзін знайшов вихід. На той час у Росії уже був здійснений самий масштабний злочин проти слов'янської історії. Наприкінці XVIII ст. за наказом ще однієї "етнічної слов'янки" Катерини Другої (Софії, Августи, Фредеріки Ангальт-Цербської) були вилучені і знищені практично усі історичні джерела східнослов'янської історії. Натомість був виготовлений фальсифікат у вигляді "Летописного свода государства Российского". Незважаючи на темне походження, масу суперечностей та фальсифікацію, історична наука і далі цими літописними зведеннями і послуговується. Але слід пам'ятати, що Московія до початку XVI ст. була улусом імперії Чингизидів, державною мовою якої була не давньоруська, а давньоуйгурська мова. Одночасно із появою горезвісного

Зведення було надано карт-бланш академічним подільникам Катерини Другої на пошуки нових "русских летописей", які б у потрібному ключі доповнювали б і уточнювали б історію Московії. Цією нагодою і скористався Карамзін, який почав шукати... і відразу "знайшов" нікому невідомі Київський і Волинський літописи спеціально для Карамзіна зшиті давнім літописцем в одну книгу. І саме в цьому літописному томі розміщений безглуздий сюжет про запрошення Юрієм Довгоруком Новгород-Сіверського князя Святослава Ольговича відвідати його у Москві. І по волі Карамзіна Новгород-Сіверський князь вирушає за тисячі кілометрів через тайгу і болота, щоб засвідчити появу Москви.

Реально Москва була заснована під час правління хана Менгу-Тимура і за його наказом близько 1272 року, коли вона вперше була згадана у переписах улусів Золотої Орди і призначалася як уділ одному із чингизидів, так званому Петру Ординському.

А далі розпочинається улусна епопея міжусобиць князів – огланів – доба розбою, державного і побутового бандитизму у горнилі якої формувався тип азійсько-московського деспотизму, але це вже інша до кінця не пізнана нами історія.

УДК 37.091.12:316.4

Іваненко С. М.

*доктор філологічних наук,
професор кафедри іноземних мов,
Українського державного університету імені Михайла Драгоманова
м. Київ, Україна;*

Яременко-Гасюк О. О.

*кандидат педагогічних наук, доцент,
доцент кафедри іноземних мов
Українського державного університету імені Михайла Драгоманова
м. Київ, Україна*

ПОШУК НОВИХ ШЛЯХІВ ОРГАНІЗАЦІЇ ПЕДАГОГІЧНОГО ПРОЦЕСУ ЯК ВАЖЛИВИЙ ЕЛЕМЕНТ СТИМУЛЮВАННЯ АКТИВНОЇ СОЦІАЛЬНОЇ ПОЗИЦІЇ ВИКЛАДАЧА

Перехід до інформаційно-технологічного суспільства, початок процесів глобалізації та акцент на сталий розвиток разом з іншими викликами сучасної цивілізації, свідками яких ми є зараз, саме в нашій країні, потребують радикальної модернізації освітньої галузі, постійного оновлення змісту, методів і форм навчання, й, особливо, структури стилю управління.

Сучасне замовлення суспільства вимагає створення таких умов навчання, за яких би кожний здобувач освіти

- успішно навчався,
- розвивав свій інтелект,
- був готовий до творчої самореалізації;
- постійно формував соціально-активну життєву позицію громадянина;
- був активним учасником процесу утвердження незалежної України.